

آیا افتادگی پلك درمان می‌شود؟

افتادگی پلك یا پتوز (Ptosis) به افتادگی پلك فوقانی و باریک شدن شكاف پلكی اطلاق می‌شود که می‌تواند يك یا هر دو چشم را مبتلا کند. این بیماری ممکن است از مقدار کم که به زحمت قابل تشخیص است تا افتادگی کامل طوری که تمام مردمک را بپوشاند متغیر باشد. پتوز هم در بچه‌ها و هم در بزرگسالان رخ می‌دهد، اما بیشتر موارد آن در سالخوردگی است.

افتادگی پلك یا پتوز (Ptosis) به افتادگی پلك فوقانی و باریک شدن شكاف پلكی اطلاق می‌شود که می‌تواند يك یا هر دو چشم را مبتلا کند. این بیماری ممکن است از مقدار کم که به زحمت قابل تشخیص است تا افتادگی کامل طوری که تمام مردمک را بپوشاند متغیر باشد. پتوز هم در بچه‌ها و هم در بزرگسالان رخ می‌دهد، اما بیشتر موارد آن در سالخوردگی است.

انواع پتوز

1- بیماری می‌تواند در زمان تولد نوزاد، به دلیل عدم تکامل عضلات بالا برنده پلك و یا به همراه سایر بیماری‌های مادرزادی ظاهر شود که به آن افتادگی پلك مادرزادی اطلاق می‌گردد.

2- انواع اکتسابی این بیماری می‌تواند به دلیل اختلال در عضله بالا برنده پلك فوقانی در اثر افزایش سن (شایع‌ترین علت)، اشکال در اعصاب مربوط به این عضلات، و یا آسیب پلك در اثر تومورها و التهابات و وارد شدن ضربه به پلك ایجاد گردد.

پتوز کودکان

پتوز مادرزادی به معنای وجود پتوز در بدو تولد می‌باشد. اگر کودکی با پتوز متوسط تا شدید متولد شود، ممکن است برای تکامل بینایی نیازمند به درمان فوری باشد. پتوز مادرزادی معمولاً با گذشت زمان بهبود نمی‌یابد.

پتوز مادرزادی اغلب در اثر نقص در تکامل عضله بالا برنده پلك فوقانی چشم اتفاق می‌افتد. اگرچه پتوز معمولاً يك اختلال مجزا می‌باشد، ولی در موارد مادرزادی، ممکن است با اختلالات زیر همراه باشد:

اختلال حرکات چشمی

بیماری‌های عضلانی

تومورهای پلك یا سایر تومورها

اختلالات عصبی

عیوب انکساری چشم

علائم و نشانه‌های پتوز

شایع‌ترین علامت آشکار پتوز در کودکان، افتادگی پلك می‌باشد. در پتوز مادرزادی، اغلب عدم تقارن چین پلك فوقانی وجود دارد. کودکان مبتلا به پتوز ممکن است برای دیدن مجبور شوند، گردن خود را به عقب خم کنند یا ابروها را به سمت بالا بکشند. این حرکات سر و صورت نشان می‌دهند که کودک سعی می‌کند برای دیدن از هر دو چشم استفاده نماید. بعد از گذشت چند سال، این وضعیت‌های غیر طبیعی سر ممکن است منجر به اختلالات ظاهری سر و گردن شود.

مشکلات ناشی از پتوز در کودکان

شایع‌ترین اختلال جدی مرتبط با پتوز دوران کودکی، تنبلی چشم می‌باشد. پتوز به دو علت می‌تواند باعث تنبلی چشم شود: یکی انسداد مسیر بینایی در پتوز شدید و دیگری ایجاد آستیگماتیسم و تاری دید ناشی از آن. به علاوه پتوز ممکن است انحراف چشم را

مخفي نمايد و این مورد نیز می‌تواند منجر به تنبلی چشم شود.

درمان پتوز مادرزادي

در اغلب موارد، پتوز کودکان با جراحی درمان می‌شود. اگر تنبلی چشم هم وجود داشته باشد، ممکن است درمان با قرار دادن پوشش بر روی چشم سالم، استفاده از عینک یا قطره چشمی ضروری باشد. تشخیص لزوم انجام جراحی و انتخاب روش مناسب، بر اساس عوامل زیر صورت می‌گیرد:

سن کودک، درگیری يك یا هر دو پلك، شدت پتوز، قدرت عضلات بالا برنده و پایین آورنده پلك و وضعیت حرکات چشمی.

در اوایل دوران زندگی معمولاً ضرورتی به انجام جراحی برای موارد خفیف تا متوسط پتوز وجود ندارد.

کودکان مبتلا به پتوز باید به طور منظم از نظر تنبلی چشم، عیوب انکساری و حالت‌های وابسته، توسط چشم‌پزشک معاینه شوند و در صورت نیاز تحت درمان قرار گیرند. پتوز بزرگسالان

شایع‌ترین علت پتوز در بالغین، کشیدگی یا جداشدگی تاندون عضله بالا برنده پلك می‌باشد. وقوع این مشکل ممکن است ناشی از علل زیر باشد:

افزایش سن، بعد از جراحی کاتاراکت (آب مروارید) یا سایر جراحی‌های چشمی و ضربه به چشم.

پتوز بالغین همچنین ممکن است عارضه‌ی سایر بیماری‌ها مانند بیماری‌های عصبی یا عضلانی و در موارد نادر تومورهای حلقه چشم باشد که عضله بالا برنده پلك یا عصب آن را درگیر می‌کنند.

درمان پتوز بزرگسالان

چشم‌پزشک می‌تواند بررسی کاملی از مشکل شما به عمل آورده و راجع به روش‌های درمانی مختلف و عوارض و خطرات احتمالی آن‌ها، اطلاعات لازم را در اختیار شما قرار دهد.

برای تشخیص علت پتوز و انتخاب بهترین روش درمانی ممکن است نیاز به انجام آزمایش خون، عکسبرداری‌های مخصوص و یا سایر آزمایشات باشد. در صورت یافتن علت زمینه‌ای باید ابتدا این مورد اصلاح گردد، اما در اغلب موارد، درمان نهایی جراحی است که نوع جراحی نیز بر اساس شدت پتوز و سایر یافته‌های بالینی تعیین می‌گردد.

خطرات جراحی پتوز

خطرات جراحی پتوز شامل عفونت، خونریزی و کاهش بینایی می‌باشد، ولی وقوع این عوارض بسیار نادر است.

بلافاصله بعد از عمل، ممکن است چشم به طور کامل بسته نشود، ولی این عارضه معمولاً مقطعی است. در طی این مدت می‌توان از قطره و پماد برای محافظت از چشم استفاده نمود.

اگرچه ظاهر پلك به طور قابل توجهی اصلاح می‌شود، اما ممکن است پلك‌ها کاملاً قرینه به نظر نرسند.

در اغلب موارد بعد از جراحی هنگام نگاه به پایین، پلك عمل شده نسبت به طرف مقابل مختصری بالاتر قرار می‌گیرد و شب‌ها مختصری باز می‌ماند که این دو عارضه مشکل آفرین نیستند.

در موارد نادر، حرکات کامل پلك قابل برگشت نیست. در برخی موارد، ممکن است بیش از يك بار عمل جراحی لازم باشد.

توصیه‌ها

* کودکانی که با پتوز متوسط یا شدید متولد می‌شوند، باید حتماً درمان شوند، زیرا محدود شدن میدان بینایی و عدم دید مناسب سبب ایجاد تنبلی چشم می‌شود. تمام کودکانی که پتوز دارند (حتی موارد خفیف) باید هر ساله توسط چشم‌پزشک معاینه شوند. بدتر

شدن پتوز در طول زمان می‌تواند سبب تغییر شکل چشم به دلیل رشد کودک و بزرگ‌تر شدن چشم‌ها و گاهی مشکل در بینایی شود.

* بیمار می‌بایست دو هفته قبل از جراحی، تحت نظر پزشک از مصرف داروهایی مثل دیکلوفناک، بروفن، آسپیرین و وارفارین که شانس خونریزی حین عمل یا پس از آن را افزایش می‌دهند، خودداری نماید. می‌توان از روز بعد از عمل، تحت نظر پزشک، مصرف آن‌ها را مجدداً آغاز کرد.

در 10 تا 20 درصد موارد، بعد از جراحی نیاز به یک عمل روتوش، جهت اصلاح نهایی موقعیت پلک می‌باشد. این کار تنظیمی معمولاً چند هفته تا چند ماه بعد انجام می‌گیرد و هدف آن تنظیم نهایی عضله در محل مناسب است.